БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Буряг-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 110 (6545)
ИЮНИИН 5 ПЯТНИЦА 1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Партийна комитедэй пленум

Партийна комитедүүдэй пленумүүд болбол партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэрие саашадань һайжаруулха шухала услови мүн. Партийна комитедэй пленум — коллективнэ хүтэлбэрилгын орган гээшэ. Пленумүүдые бүхы талаһаань тон һайнаар бэлэдхэжэ, саг соонь үнгэргэдэг байгаа хада урдаа табигдаһан зорилгонуудаа партийна организацинуудай зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ туһалха, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Уставай ёһоор «городской, районно комитедэй пленум һара соо нэгэ дахинһаа үсөөн бэшээр зарлагдаха» зэргэтэй. Партиин айкомой, райкомой болон горкомой пленум дээрэ партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин, ажахын ба культурна байгуулалтын шухала шухала асуудалнууд хододоо зүбшэн хэлсэгдэжэ байхадаа шүүмжэлэл ба илангаяа дороһоо шүүмжэлгэ бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлэгдэнэ, баталан абаһан шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэл бүри нигтаар хинан шалгагдана гэжэ дүй дүршэл харуулна.

Партиин олонхи айкомууд пленумүүдтээ яһала һайнаар бэлэдхэжэ, партидоторой хүдэлмэриин, нютагайнгаа ажабайдалай шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг болонхой. КПСС-эй Зэдын, Иволгын, Яруунын ба бусад зарим айкомууд хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн дэбжүүлхэ ба хүмүүжүүлхэ тухай, малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай, колхозой партийна организациин *хүдэлмэри тухай, баталан абаһан шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хинан шалгаха* хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай ба бусад шухала асуудалнуудые имагтал һүүлэй үедэ пленумүүд дээрээ зүбшэн хэлсэһэн байна. Эдэ бүгэдэ хадаа партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрие зарим тэды һайжаруулха хэрэгтэнь партиин эдэ айкомуудта нилээд туһалаа.

Партийна комитедэй пленум болбол партийна хүтэлбэрилгын шухала формо мүн. Тэрэниие бэлэдхэхэ хэрэгтэ партиин айкомой гү, али райкомой гэшүүдые шадаал һаа олоор хабаадуулжа, зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалаа бүхы талаһаань тон нигта һайнаар бэлэдхээ хада пленум идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг гэжэ мэдээжэ. Теэд энэ ушарые ёһотойгоор тоодоггүй партийна комитедүүд үшөө бии байна.

Партиин Заиграйн айком пленумүүдээ һара бүхэндэ алгадгүй үнгэргэдэг, гэбэшье, зарим ушарта тэдэнээ ёһотой һайнаар бэлэдхэдэггүй. Энэ жэлэй май һүүл багаар үнгэргэгдэһэн тус айкомой ээлжээтэ пленумые жэшээ болгон абажа үзэе. Колхозуудай ба МТС-үүдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй энэ жэлэй түрүүшын һарануудай дүнгүүд тухай асуудал эндэ табигдаһан байгаа. Энэ асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр Маланов элидхэл хээ. Теэд аймагай колхозууд болон МТС-үүдэй дунда социалистическэ мүрысөөнэй хэр зэргээр дэлгэрүүлэгдэжэ байһые элидхэлшэ гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулжа шадаагүй. Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн хэдэн нүхэд энээн тухайда тон зүб тэмдэглэһэн байна.

— Элидхэл доторoo хэдэн олон тоонуудые дурдаад лэ, дутуу дунда зүйлнүүдые тоолоод лэ, харин колхознигуудай ба механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөнэй үнэхөөрөө хэр зэргээр дэлгэрһэн тухайда, мүрысөөндэ хэнэй илажа гараһан, ямар показатель туйлаһан тухайда элидхэлшэ юушье хэлэбэгүй, — гэжэ «Улаан Эрхирик» колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Баданов тон зүб шүүмжэлээ.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалаа бэлэдхэхэ хэрэгтэ партиин айком хайша хэрэгээр хандаһан байна.

Партиин айкомуудай, райкомуудай хүтэлбэрилэгшэд пленумые бэлэдхэхэ хэрэгые таһагуудтаа бүримүһэн даалгажархёод, харин зарим ушарта энээнһээ зайсахые өөһэдөө тэдэнэр оролдодог байха юм. Энэ тон буруу.

Партийна комитедүүдэй пленумүүдые бэлэдхэхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха шухала. Энээндэ партийна комитедэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, партиин айкомой гү, али райкомой гэшүүд олооро хабаадуулагдаха зэргэтэй. Пленумые бэлэдхэлгын түлөө партийна комитедүүдэй секретарьнуудай, бюрогой гэшүүдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Тэдэнэр шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ пленумүүд дээрэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ бүхы услови хангаха, партийна комитедүүдэй гэшүүдэй ба партийна эдэбхитэдэй шүүмжэлхы ажаглалтануудта анхаралтайгаар хандаха, зүб зүйтэй бүхы һанамжа дурадхалнуудые дары дэмжэхэ уялгатай.

Гэхэ зуура, пленум дээрэ өөрынгөө ажал хүдэлмэрие дэмы дэмы һайрхадаг, дутуу дундануудаа далдалдаг хүтэлбэрилхы зарим хүдэлмэрилэгшэд үшөө үзэгдэнэ. Аймсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа аймагай партийна конференциин делегадуудай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудай хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал партиин Кабанскын айкомой ээлжээтэ пленум дээрэ һаяхан табигдаа. Энэ асуудалаар партиин айкомой бюрогой гэшүүн, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ставский элидхэл хэһэн байгаа. Теэд элидхэлшэ хадаа 1952 он соо аймаг доторoo туйлагдаһан амжалтануудые тоолохоһоо бэшэ, харин аймагай партийна конференциин делегадуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые аймгүйсэдкомой ямараар бэелүүлжэ байһан тухайда юушье хэлээгүй, хэлэхэшье аргагүй байгаа. Юуб гэхэдэ, шүүмжэлхы тэдэ ажаглалтануудые бэелүүлхэ талаар аймгүйсэдком бодото ямаршье хэмжээ ябуулгануудые хараалаагүй, тэдэниие яһала зүб гэжэ аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд тинхэдэ тоолобошье, шүүмжэлэлые тэрэ дарыдань тэдэнэр мартажархиһан байна.

Партийна комитедүүдэй пленумүүдэй шиидхэбэринүүд партийна шухала документ һэн туладаа парторганизацинуудай ажал-ябуулгын бодото программа боложо үгэхэ зэргэтэй. Шиидхэбэри гаргаха гээшэ хэрэгэй имагтал эхиниинь, харин тэдэниие бодотоор бэелүүлхэ гээшэ эгээл гол шухала зүйл мүн гэжэ парти һургадаг. Тиимэһээ партийна комитедүүд болбол баталан абаһан шиидхэбэреэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха уялгатай.

Партийна комитедүүдэй пленумүүд гээшэ партийна ажабайдалда горьтойхон событи мүн болоно. Тэдэниие эрхим һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэжэ, ажал хүдэлмэридэхи дутуу дундануудаа хүсэдөөр элирүүлхэ, тэдэниие усадхаха бодото хэмжээнүүдые хараалха, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин хэмжээе улам һайжаруулха шухала.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Ородой агууехэ уранзохёолшо Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ой

Ородой агууехэ уранзохёолшо Лев Николаевич Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ой энэ оной сентябрьда гүйсэхэнь. СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союз болбол гайхамшагта үдэрые үнгэргэхэ комисси байгуулаа. Комиссиин составта элитэ ехэ уранзохёолшод, эрдэмтэд, литературоведүүд, шүүмжэлэгшэд оролсоно.

К. А. Фединэй түрүүлэгшээр байһан комиссиин нэгэдэхи заседани июниин 1-дэ болоо. Эндэ Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ түсэб баталагдаа.

(ТАСС).

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой П. А. Плотниковой бронзово бюст табигдаба

БАРНАУЛ, июниин 1. (ТАСС). Барнаульска вагон заһабарилгын заводой слесарь байһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үдэрнүүдтэ дайсанай 32 самолёт унагааһан Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Павел Артемьевич Плотниковой бронзово бюст Сүлөөгэй талмай дээрэ мүнөөдэр табигдаба.

Городской организацинуудай түлөөлэгшэдэй амаршалгын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, пионернүүд нютагайнгаа энэ солото хүндэ сэсэгүүдые барюулаа.

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой П. А. Плотников харюу үгэ хэлэбэ.

Белинский тухай фильм

Ородой агууехэ революционно-демокрадай ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай биографическа киноповесть болохо «Белинский» гэжэ уранһайханай шэнэ фильм СССР-эй Культурын министерстводэ июниин 2-то харагдаба.

Энэ фильм Москвагай кинотеатрнуудай экрануудта июниин 4-дэ гараба.

(ТАСС).

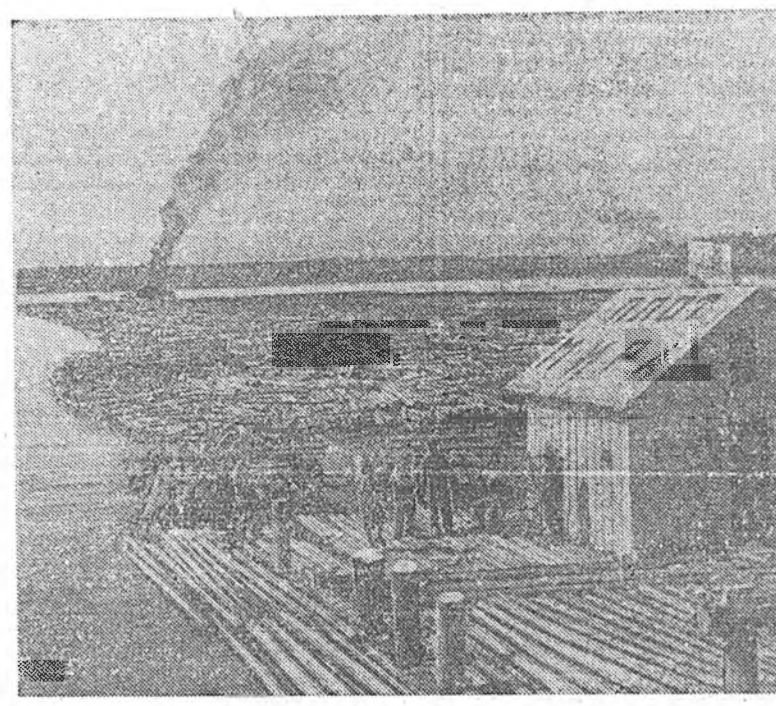

Молотовско область. Һала шэрэгшэ «Пятилетка» гэжэ Камска пароходой команда модо ехээр шэрэлгын үүсхэлшэнь болобо. Шэнэ-Ильинскэ рейдэ «Пятилетка» пароход 51,164 кубометр хэмжээгэй һала шэрэһэн байна. Тэрэнэй утань 500 ба үргэниинь 115 метр болоно. Энэ хадаа өөрынгөө хэмжээгээр Кама дээрэ үзэгдөөгүй ехэ һала гээшэ. Түмэр замаар иимэ ехэ модо шэрэхын тула 2500 шахуу вагон хэрэгтэй болохо байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һала замдаа ябана. ТАСС-эй фотохронико.

Коми АССР-тэ лекционно пропаганда хэгдэнэ

СЫКТЫВКАР, июниин 2. (ТАСС). Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын отделениин республиканска конференци мүнөөдэр эндэ боложо дүүрэбэ. Правлениин түрүүлэгшэ А. М. Елькина обществын отделениин хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ.

Обществын Комиин отделениһээ 1.700 гаран хүн холын хойто зүгэй ажалшадай дунда лекционно пропаганда ябуулдаг юм. Нютагай обществын отделенинүүд бүхы городуудта, модо бэлэдхэгшэдэй ба гол мүрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй тосхонуудта, хүдөө районуудта байгуулагдаа. Предприятинууд ба эмхи зургаануудта 78 лектори бии болгогдоо.

Винограднигууд таригдана

Ороной урда зүгэй районуудай колхозуудта шэнэ винограднигуудые тарина. Тэрэнэй талмай 24 мянга гаран гектараар үргэдхэгдөө. Тарилгын нилээд ехэ хубинь мүнөө дүүрээд байна. Молдавска ССР-эй колхозууд 5 мянган гектар талмай дээрэ шэнэ винограднигуудые, Украинын колхозууд — 3 мянган гектар, Узбекистанай колхозууд—2 мянга шахуу гектарта таряа. РСФСР-эй урда зүгтэ — Крымдэ ба Хойто Кавказда шэнэ винограднигууд таригдаа.

Виноградай ургаха ябадалда хабарай саг ехэ һайнаар нүлөөлнэ. Крымэй урда эрьеэр ургамалнууд сэсэглээд байна.

(ТАСС).

Научна сесси боложо байна

Бурят-Монголой АССР-эй байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдан, СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн-Сибирскэ филиалай, СССР-эй Наукануудай академиин СОПС-эй Бурят-Монгольско комплексно экспедициин ба культурын научно-шэнжэлэлгын Бурят-Монгольско институдай эрдэмтэдэй Соведүүдэй нэгэдэмэл сесси июниин 3-да, Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр соо нээгдэбэ.

Москва, Ленинград, Иркутск городуудһаа ерэһэн, мүн Бурят-Монголой эрдэмтэд, научна хүдэлмэрилэгшэд, республикын министерствонүүдэй харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд тус сессидэ хабаадана.

Сессиин түрүүшын пленарна заседани дээрэ «30 жэл соо Бурят-Монголой АССР-эй ажахы ба культурын хүгжэлтэ» гэһэн элидхэлые КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр **А. У. Хахалов,** «Культурын Бурят-Монгольско институдай 30 жэл соо хэһэн научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин дүнгүүд» гэһэн элидхэлые культурын институдай директор, философско наукануудай кандидат нүхэр **П. И. Хадалов,** «Бурят-Монголой АССР-эй байгаалиин, экономическа ресурснууд ба Зүүн-Сибириин үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ тэдэнэй гүйсэдхэдэг үүргэ» гэһэн элидхэлые СССР-эй АН-эй Зүүн-Сибирскэ филиалай түрүүлэгшын орлогшо, экономическа наукануудай кандидат нүхэр **В. А. Кротов,** «Республикын үйлэдбэриин хүсэнүүдые шэнжэлэлгын Бурят-Монгольско комплексно экспедициин хүдэлмэриин гол дүнгүүд ба зорилгонууд» гэһэн элидхэлые СССР-эй АН-эй Бурят-Монгольско комплексно экспедициин начальник, профессор, экономическа наукануудай доктор нүхэр **И. М. Разумов** гэгшэд хэһэн байна.

Сессиин үедэ экономикын, энергетикэ ба химиин, малажал ба тэжээл бэлэдхэлэй, ургамалнуудые тарилгын, түүхын, хэлэ ба литературын секцинүүд хүдэлмэрилжэ, хамта дээрээ гуша гаран элидхэлнүүд соносхогдохо, зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Июниин 4-дэ секцинүүд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Научна нэгэдэмэл сессиин түгэсхэлэй пленарна заседани мүнөө үдэшын 8 часта Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр соо болохо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум өөрынгөө указуудаар:

Нүхэр **Иванов** Дмитрий Ивановичые БМАССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрээр;

Нүхэр **Лесик** Даниил Степановичые БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрээр томилбо.

РАЦИОНАЛИЗАТОРСКА ШЭНЭ ДУРАДХАЛ

Ленинэй ордента паровозо-вагонно заводой үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг цехын стахановец Степан Максимович Захваттхита гэгшэ шудхалгын цехтэ хэрэгтэй болодог автоматическа прессын штамповo шайбада шэнэ конструкци хэхэ рационализаторска дурадхал оруулһан байгаа. Энэ дурадхалые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэ, шайбануудые үйлэдбэрилгын бүтээсые таба дахин ехэ болгохо арга тус цехтэ олгогдоһон байна.

Рационализаторска энэ дурадхалайнгаа түлөө заводой Управлениин баясхаланда ба 1000 түхэригэй шанда Степан Максимович хүргэбэ.

Михаил ТОЛКАЧ

АЛДАРТА МАШИНИСТ

Нэгэтэ Семен Дмитриевич Асеев рейсһээ бусажа ерээд, Ягодинһаа иигэжэ асууба:

—Заһабарилгын хоорондохи гүйлгын нормые утадхажа, урданай нормын хуушарһаниие баталжа шадаха гээшэ гүбди? Энээн тухай Ягодин баһал нэгэтэбэшэ бодожо ябаһан тула Асеевэй дурадхалые баяртайгаар угтаһан юм:

—Зүб хэлэнэт. Иимэ һайхан паровозоо хододоо деподо оруулжа байха гээшэмнай манда эшхэбтэр бэшэ аал!

Депогой партийна организаци Асеевэй энэ үүсхэлые дэмжэһэн байгаа. Энэ дэмжэлгээр зоригжуулагдаһан Семен Дмитриевич өөрынгөө хэрэгэй түлөө далитай жигүүртэй мэтээр оролдожо эхилбэ.

Асеев Ягодин хоёр хэсүү шанга байдалда өөрынгөө ажалые дүүргэһэн юм. Тэдэнэр локомотиваа айхабтар һайнаар харууһалдаг байгаа. Гүйлгэ хоорондын бага зэргын заһабарилгануудые өөһэдынгөө ударидадаг паровозно бригадануудаар дүүргэдэг байба. Бүхы детальнуудайнь саг соогоо эрхим һайнаар заһабарилагдахыень машинистнар өөһэдөө харууһалжа, илангаяа локомотивайнгаа сээжэ зүрхэн болохо котёлой заһабарилгые нюдэнэй сэсэгы мэтэ хинадаг байһан юм. Энэ бригадын бүхы гэшүүд шэнэ хэрэгтэ бултадаа эбтэй эетэйгээр оролдодог байгаа.

Ахалагша машинист Асеевэй бригада уялгаяа дүүргэжэ, СУ 205—91 локомотиваараа мөөрын гадарнуудые точилдолгогүйгөөр 121 мянга 491 километр ябаһан байна. Энэнь Бүхэсоюзна туйлалта байһан юм.

Асеевэй энэ илалтые Улан-Удын депо дээрэ, бүхы Сибирьскэ магистраль дээрэ нэрьетэй, шуугатайгаар угтаһан байгаа. Асеевые машинист Папавин халуунаар амаршалһан юм. Семен Дмитриевичые «Хүндэтэ түмэрзамшан» гэһэн значогоор Зам харгын нарком Л. М. Каганович шагнаба.

Энэ түрүүшын амжалта Асеевэй бригадые бүришье ехээр зоригжуулһан байгаа.

—Бидэнэр туйлаһан амжалтануудаараа зогсохогүйбди, — гэжэ ахалагша машинист Асеев хүндэтэйгөөр мэдүүлбэ. — Локомотиваа капитальна заһабарилгада оруулангүйгөөр нэгэ миллион километр ябуулха ёһотойбди. Өөрынгөө хүтэлбэрилэгшын үгые бригадын бүхы гэшүүд дэмжэһэн байна.

Эсэшэ сусашагүй новатораар толгойлогдоһон энэ бригадынхид локомотивай ябаха болзорые саашадань утадхахын арга оньһо бэдэржэ оробо. Нүхэр Асеев паровозойнгоо детальнуудые харууһалгын журамые наринаар сахидаг, шүрэб гайка бүхэнэй шангадуулгые хёрхоор хинадаг байгаа.

—Хүндэ шанга дайн боложо байна...—гэжэ тэрэ хэлэдэг байһан юм, —паровозоо тон ехээр хинаха, гамнаха хэрэгтэй. Заһабарилгын бага байгаа һаань, бидэнэр фронт хүрэтэр бүри ехэ ашаа абаашажа шадахабди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрэхын урда тээхи үдэртэ Асеевэй бригада абаһан үгэеэ дүүргэбэ. Депогой комисси тэдэнэй паровозые нарин һайнаар шалгажа үзөөд:

—Энэ паровоз эрхим һайн зандаа,—гэһэн тобшолол гаргаһан байгаа.

Амжалтаараа сэдьхэлээ дүүрэдэггүй нүхэр Асеев гансаараа рекорд туйлаад дүүргэхэ хүсэлэнтэй бэшэ байгаа. Паровозые стахановска ёһоор ашаглалга болбол тэрээнэй бүхы бригадын туйлалта болохо ёһотой. Паровозуудай заһабарилгагүйгөөр гүйлгын ноomo энэ хэбээрээ үлэхэ ёһогүй гэжэ баталан харуулха хэрэгтэй. Теэд энээнээ тэрэ баталжа шадаа.

Семен Дмитриевич ганса өөрынгөө алдар нэрэ тухай оролдоһон хүн бэшэ. Ганса өөрынгөө хара амин харадаг хүнүүдэй үзэлынь тоншье хизаарлагданги гажуу байдаг юм. Асеев хадаа өөрынгөө нүхэдһөө урагшаа һуга харайжа, урда гараха гэһэн хүн бэшэ, харин бүхы нүхэдтэйгөө сугтаа Эсэгэ оронойнгоо гайхамшаг техникые эрхим һайнаар ашаглаха, гүрэнэйнгөө, арад зонойнгоо мүнгэ зөөрие арьбалан гамнаха, советскэ транспортын алдар нэрые дээшэлүүлхэ гэһэн хүн байха юм.

—Бидэнэр локомотиваа заһабарилгагүйгөөр миллион хахад километр соо гүйлгэжэ шадахабди,—гэжэ Асеев мэдүүлһэн байна.

Тэрэнэй локомотив творческо лаборатори болоһон юм. Техническэ талаараа хододоо бүтэн, ямаршье дутуугүй, нарин нигта харууһатай байдаг һэн. Паровоз дээрэ шухала бэшэ деталь нэгэншье байдаггүй гэһэн журам асеевецүүд гаргаһан байна. Өөрынгөө бүхы хүдэлмэрие энэ журамайнгаа ёһоор тэдэнэр ябуулдаг байба.

Бүхы машинистнууд Асеевэй новаторска дүй дүршэлнүүдые халуунаар угтан абаһан байха юм. Тэдэнэр үбгэн машинистһаа һуралсадаг, хэдэн арбаад бригаданууд тэрээнэй методээр хүдэлмэрилдэг болоһон байна. Гансахан СУ 205—91 паровоз нормоһоо дээшэ ябадаг бэшэ, иимэ паровозууд улам олон боложо байба.

1949 оной апрель һарада Асеевэй бригада Бүхэсоюзна гайхамшаг рекорд туйлаһан байна. Тэрээнэй паровоз заһабарилгагүйгөөр 1 миллион 500 мянган километр ябаһан байба.

Асеевэй ба Ягодинай замзар паровозуудай ашаглалгын болзорые утадхахын түлөө локомотивна бригадануудай үнэхөөрөө Бүхэсоюзна мүрысөөн дэлгэрһэн юм. Зам харгын министерство дайнай һүүлэй жэлнүүд соо паровозуудай заһабарилга хоорондын гүйлгын нормые 3 дахин дээшэлүүлхэ баатай болоһон байгаа.

Асеев ба тэрэнэй нүхэр Ягодин локомотиваа ябуулжал байба.

1952 ондо тэдэнэй паровоз 1.756.485 километр заһабарилгагүйгөөр ябаһанайнгаа һүүлээр капитальна заһабарилгада ороһон юм. Асеев ба Ягодин ажал хүдэлмэридөө коммунистическээр хандадаг байһан дээрэһээ 5 шэнэ локомотив худалдан абажа болохо мүнгэ гүрэндөө арьбалһан байгаа.

Заһабарилгын хоорондо паровозуудай гүйлгые тон ехээр утадхажа, үйлэдбэриин методүүдые үндэһөөрнь нарижуулһанай түлөө Семен Дмитриевич Асеевтэ ба Дмитрий Николаевич Ягодинда Сталинска шан олгогдоһон байна.

...Семен Дмитриевич 69 наһатай боложо ябана. Транспортын ветеранай алдарта ехэ ажалые манай Эхэ орон нэрэтэй түрэтэйгөөр тэмдэглэнхэй. Асеев Ленинэй орденоор, «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэһэн хоёр орденоор, олон тоото медальнууд болон хүндэтэ олон значогуудаар шагнагданхай. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Асеевэй хэһэн гайхамшаг хүдэлмэрие 4 «Хүндэлэлэй грамотаар» тэмдэглэһэн байна. Нүхэр Асеев Горсоведэй депутат юм. Гүрэнһөө ехэ пенси абажа байдаг.

Семен Дмитриевич залуушуулда өөрынгөө дүй дүршэл дамжуулжа, эдир залуу хүнүүдые паровозно хэгүн бэрхэ хэвэртэ һургажа байһаар.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Дүн гаргалгын заняти юу харуулааб?

Кабанскын дунда һургуулиин багшанар һуралсалай энэ жэлдэ философи шудалхые хүсэһэн байгаа. Тэдэнэй дура хүсэлые хараадаа абалсан, КПСС-эй Кабанскын айком һуралсалай жэлэй эхиндэ философи шудалха кружок тэндэ эмхидхээ һэн. Тус кружогто хамтадаа 14 хүн, тэрэ тоодо 4 коммунистнууд, ВЛКСМ-эй 5 гэшүүд, партийнабэшэ 5 нүхэд һуралсажа эхилһэн юм. Энэ кружогые эндэхи дунда һургуулиин директор нүхэр Ермолов хүтэлбэрилөө.

Занятинуудынь саг соогоо эхилһэн байгаа. 1953 оной январь хүрэтэр марксистска диалектическэ метод шудалжа дүүргээд, КПСС-эй XIX съездын материалнуудые үзэжэ эхилээ һэн. Занятинуудынь эмхитэйгээр үнгэргэгдэдэг байһан тулада энэ кружогто һурагшад программна материалаа май һара соо үзэжэ дүүргэһэн байна.

Теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тус кружогой һурагшад бултадаа тон анхаралтайгаар хандаһан байна. Тэдэнэр занятида бүхэндөө ехэ һайнаар, угаа бодомжотойгоор бэлэдхэдэг, һайшаан дурадхагдаһан литература уншажа, конспект табидаг байгаа.

Эдэ бүгэдын ашаар тус кружогто һуралсаһан багшанарай теоретическэ бэлэдхэлээ нилээд дээшэлүүлһые һаяшаг болоһон дүн гаргалгын заняти харуулба.

Энэ заняти ехэ эмхитэйгээр үнгэргэгдэбэ. Занятидаа бүхы һурагшадынь байлсажа, пропагандистын табиһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Пропагандист нүхэр Ермолов хөөрэлдөөгөө удха һайнтайгаар, ехэ һонирхолтойгоор үнгэргөө. Пропагандист үзэһэн материалнуудайнгаа эгээл шухала асуудалнуудта һурагшадайнгаа анхаралые хандуулаа. Энэнь тон зүб.

Партиин XIX съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ нүхэр И. В. Сталинай хэлэһэн үгэ тухай һурагша Якимова дэлгэрэнгыгээр, тон зүбөөр хөөрэжэ үгэбэ. Съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ хадаа эб найрамдалай түлөө, демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин ба ажалшадай тэмсэлэй дэлгэрэнгы программа мүн гэжэ нүхэр Якимова хэлэбэ.

Партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Маленковой хэһэн тоосоото элидхэл тушаа хэлэхэ зуураа, һурагша нүхэр Таволжанская уласхоорондын оршон байдал тухайда дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Энэ асуудал тушаа үшөө 4 хүн нэмэжэ хэлээ. Тэдэнэр бултадаа программна материалаа гүнзэгыгөөр ойлгоһоноо харуулаа.

Үзэһэн материалаа олонхи һурагшад урдаа табигдаһан бодото зорилгонуудтай зүбөөр холбожо шадаха байба.

Оронойнгоо арадай ажахын саашанхи дэбжэлтэ тухай коммунист нүхэр Иванова хэлэхэдээ, энэ табан жэл соо республика дотороо ямар хубилалтануудай болохо байһые тодорхойгоор харуулба.

КПСС-эй XIX съездын материалнуудые, энэ оной мартын 9-дэ болоһон шаналал-гашуудалай митинг дээрэ нүхэд Г. М. Маленковой, Л. П. Бериин, В. М. Молотовой хэлэһэн үгэнүүдые, СССР-эй Верховно Соведэй IV-дэхи сессиин материалнуудые һурагшадай бултадаа һайнаар ойлгоһыень дүн гаргалгын тус заняти харуулба.

Гэхэ зуура, тус кружогой хүдэлмэридэ зарим дутагдалнууд бии байгаа. Марксистска диалектическэ методые зарим һурагшад һайнаар ойлгожо үшөө шадаагүй.

Тус занятида хабаадалсаһан хүн бүхэн үгэ хэлэбэшье, конспект руугаа татагасдаг байба. Марксистска диалектическэ методэй гол шэнжэнүүдые зарим һурагшад үшөө һайнаар ойлгоогүй байба.

Энэ дутагдал юун дээрэһээ үзэгдөөб гэхэдэ, пропагандист нүхэр Ермолов дүн гаргалгынгаа занятиин урда тээ нэгэшье удаа консультаци үнгэргөөгүй, марксистска диалектическэ метод тушаа үзэһэн материалаа согсолһон лекци уншаагүй.

Тус аймаг дотор философи шудалха гансал энэ кружок эмхидхэгдэһэн байгаа. Партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг тус кружогой хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа, пропагандистдань зохистой туһаламжа үзүүлхэ ёһотой байһан аад, тиигэжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

П. Егоров.

Бурят-Монголой хүбүүд, басагад Герценэй нэрэмжэтэ Ленинградска педагогическа институтда һурадаг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: студентнэр занятидаа бэлэдхэжэ байна.
Н. Науменковэй фото.

Республикын һургуулинуудта

Хоёр ондоо дүнгүүд

Бичурын аймагай һургуулинуудта болохо байгаа хабарай экзамен түрүүшын үдэрнүүдтэ муу бэшэ дүн харуулаа. Еланай долоон жэлэй, Бага-Куналейн дунда, Амагалантын, Шанагын, Ара-Харланай, Красноярска эхин һургуулинуудта экзамен эмхитэйгээр үнгэржэ байна.

Амагалантын, Шанагын, Ара-Харланай эхин һургуулинуудай 4-дэхи классай һурагшад ород хэлээр (бэшэлгээр) экзамен барихадаа, олонхинь «4», «5» гэһэн сэгнэлтэ абаа. Тэрэшэлэн Гушадай, Красноярска, Дээдэ Тонкинска, Дунда-Хирээтын, Доодо-Тонкинска, Эдуйска эхин һургуулинуудай һурагшад ород хэлээр (бэшэлгээр) экзамен барихадаа, нэгэниинь шье муу сэгнэлтэ абаагүй. Эдэ һургуулинуудай багшанар жэлэй турша соо оролдосотойгоор ажаллажа, һурагшадта һайн эрдэм олгоо.

Аймагай олохон һургуулинууд экзаменда муу бэшээр бэлэдхээ. Гэбэшье, зарим һургуулинуудта олохон һурагшад хангалтагүй сэгнэлтэнүүдые абаһан байна. Илангаяа Ленинскэ, Калининска эхин һургуулинуудай 4-дэхи классай һурагшад ород хэлээр (бэшэлгээр) экзамен барихадаа хангалтагүй сэгнэлтэнүүдые абаһан байна. Буйска долоон жэлэй һургуулиин 5-дахи классай хорёод шахуу һурагшад арифметикээр (бэшэлгээр) экзамен барихадаа, муу сэгнэлтэнүүдые абаа.

Экзаменай үедэ һургуулинуудта багшанар-консультантнууд саг үргэлжэ дежурилна. Һурагшадай экзамендаа бэлэдхэхынь тула һургуулинуудта тусхай комнатонууд байгуулагданхай, тэндэнь харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд болон һуралсалай номууд бии.

Ф. Степанов.

Экзаменда муугаар бэлэдхэһэн һургуули

Һуралсалай энэ жэлэй һүүлшын четвертьдэ Зэдын аймагай Петропавловкын дунда һургуулида хамта 675 үхибүүд һуража байгаа. Һуралсалай жэлэй дүүрэхэдэ энэ һургуулиин 99 һурагшад шалгалтада хабаадуулагдангүй хоёрдохи жэлээ үлэһэн ба 25 һурагшадынь намарай шалгалта бариха болоһон байна.

Жэшээлхэдэ, 3-дахи «А» классай (һургагшань Ф. Г. Шангина) 33 һурагшадай 10-ниинь хоёрдохи жэлээ үлэхэ, 2-ынь намарай шалгалта бариха, 3-дахи «Б» классай (һургагшань Т. Г. Шишмарева) 27 һурагшадай 4-ниинь хоёрдохи жэлээ үлэхэ, 7-ниинь намарай шалгалта бариха болоһон байна. Тэрэшэлэн 4-дэхи классай 13 һурагшад, 5-дахи классай 29 һурагшад, 6-дахи классай 9 һурагшад, 7-дохи классай 10 һурагшад, 8-дахи классай 11 һурагшад хоёрдохи жэлээ үлэһэн ба мүн олон хүн намарай шалгалта бариха болоһон байна. Энэ һургуулида яахадаа иимэ байдал тохёолдооб гэһэн асуудалтайгаар һургуулиин директор нүхэр Гомозовто хандахадамнай тэрэ мүртэй юумэ хэлэбэгүй.

Тус һургуулиин экзамендаа муугаар бэлдэһые һурагшадай экзамен барилгын түрүүшын үдэрнүүд эли тодоор гэршэлээ. Жэшээлхэдэ, 5-дахи «А», «Б» классай һурагшад арифметикээр экзамен барихадаа, тэдэнэй 50 процентнь унаһан байна.

Д. Доржиев.

„Агитаторай блокнодой“ ээлжээтэ номер

«Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 11-дэхи номер хэблэгдэн гараба. Тэрээн дотор «Алдарта гушан жэл» гэһэн түрүү бэшэг толилогдонхой.

Агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө гэһэн бүлэг соонь Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агитатор нүхэр Сластинай «Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ хэрэг эмхидхэхэ», Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой агитатор нүхэр Самбуевай «Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые ажалшадай дунда үргэнөөр тайлбарилха», Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй кузнечнэ цехын агитатор нүхэр Субботиной «Агитатор байха гээшэ нэрэ хүндын хэрэг мүн» гэһэн материалнууд үгтэнхэй.

Уласхоорондын темээр «Нэгэдэмэл Европа тэгдэдэг халхабшын саада тээ» гэһэн статья толилогдонхой.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

27 МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ ОЛЗО

Иволгын аймагай «Осоавиахим» колхозой гахайн фермын эмхитэй коллектив (даагшань нүхэр Е. Антонов) нийтынгээ мал үсхэбэрилхэ ба тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилнэ.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор тус фермэ гахай үсхэбэрилгөөр 1953 онойнгоо даалгабари, түл абалгаар хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэһэн байна.

Һаяхан энэ фермынхид 6 гахай гүрэндэ тушаагаа. Ингэжэ үнгэрһэн 5 һарын турша дотор колхоздоо 27 мянган түхэригэй олзо оруулба.

Гахайшад нүхэд М. Гаврилов ба А. Емельянова гэгшэд илангаяа һайн амжалтануудые туйлаа.

«Красная Иволга» газетэһээ.

ТЭЖЭЭЛЭЙ КУЛЬТУРАНУУДЫЕ ТАРИНА

Нийтынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха зорилгоор Кяхтын аймагай Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой малшад малай тэжээлэй культурануудые ехээр тариба.

Энэ жэлдэ тус колхоз 9 гектар талмай дээрэ турнепс, 4 гектар дээрэ тэжээлэй морковь ба 12 гектар дээрэ наран сэсэг тариһан байна.

«Знамя Ленина», Кяхта.

1955 ОНОЙ ТҮСЭБӨӨР...

Яруунын загаһанай заводой нүхэр Василий Орловой хүтэлбэрилдэг загаһа барилгын бригадынхид республикын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Энэ бригадын эмхитэй коллектив үнгэрһэн 5 һарын турша соо жэлэйнгээ даалгабари 106 процент дүүргэжэ, 950 центнер эрхим шанартай загаһа гүрэндөө тушааба.

Мүнөө нүхэр Орловой бригада 1955 оной түсэбөөр ажаллана.

«Сталинец», Яруна.

АЖАЛШАДТА ЛЕКЦИ УНШАЛГЫЕ ҺАЙНААР ЭМХИДХЭНЭ

КПСС-эй Бабушкинска горкомой лекторнүүдэй группа май һара соо ажалшадта 21 лекци уншаһан, 17 элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Лектор И. Н. Кушнарев «Дэлхэйн единэ рыногэй һалалга ба дэлхэйн капиталистическэ системын кризисэй гүнзэгырэлгэ», нүхэр Воробьев «Бурят-Монголой республикын 30 жэлэй ой», нүхэр Пономарева «В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай агуу ехэ хани барисаан» гэһэн ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые уншаба.

«Байкальский рабочий», Бабушкин город.

ТОМОДХОГДОҺОН ШЭНЭ КОЛХОЗ

Һаяхан Мухаршэбэрэй аймагай «Шэнэ байдал» ба «Үнэн» колхозуудай гэшүүдэй хамтын суглаан болобо. Эдэ колхозойхид ажахыгаа улам үргэдхэхэ ба механизацилха зорилгоор колхозуудаа ниилүүлжэ, томодхохо гэжэ нэгэн дуугаар шиидэбэ. Томодхогдоһон шэнэ колхоздоо «Үнэн» гэжэ нэрэ олгобо.

Хамтын суглаанда хабаадагшад колхозойнгоо түрүүлэгшээр нүхэр Б. Мижитовые, тэрэнние орлогшоор Д. Гармаевые һунгаһан байна.

«Вперед», Мухаршэбэр.

ХОНИДОЙНГОО НООҺО ХАЙШАЛЖА ЗАХАЛБА

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хонидойнгоо нооһо хайшалжа захалба. Түрүүшын хоёр үдэрэй турша соо 200 гаран хони хайшалагдаа. Үшөөтэйн МТС түрүүшынхеэ энэ жэлдэ электрын хүсөөр нооһо хайшалха пункт тус колхоздо эмхидхээд ажал ехэтэй хүдэлмэрине механизацилжа, хонишодой хүдэлмэрине нилээд хүнгэдхэбэ.

«Стахановец», Зэдэ.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГ

Эрийскэ леспромхозой эмхитэй коллектив һараһаа һарада ажалайнгаа эршые шангадхан хүдэлмэрилнэ. Майн 29-нэй мэдээгээр тус леспромхоз модо бэлэдхэхэ бүхы хүдэлмэреэр хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргээд, үшөө 1953 оной хоёрдохи хахадай түсэбөөр 10 мянган кубометр модо үгэһэн байха юм.

Энэ леспромхозой коллектив Октябрьска революциин 36-дахи ой болотор жэлэйнгээ даалгабари дүүргэхэ ба жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 30 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн социалистическэ уялга абанхай.

«Путь Сталина», Заиграй.

КОМАНДИРАЙ БАЯСХАЛАН

Һаяхан Далай Эрдынеевич Раднаевай алба хэжэ байһан сэрэгэй часть «Манай ажал» колхозой гэшүүн, тэрэнэй эхэ Гарма Гунзыновна Раднаевада баясхалан хүргэһэн бэшэг эльгээбэ.

—Танай хүбүүн Далай Эрдынеевич өөрынгөө албанда харюусалгатайгаар хандадаг, сэрэгэй тангариг дүүргэхэ талаар нүхэдтөө хододоо жэшээ харуулдаг юм. Советскэ Армиин зэргэдэ байха зуураа нүхэр Раднаев 4 дахин һайшаалда хүртөө.

Эсэгэ орондоо инаг дуратайгаар, үнэн сэхээр, советскэ патриотизмын ба коммунистическэ үзэл сурталаар хүбүүгээ хүмүүжүүлһэндэтнай частиин командовани баясхалан танда хүргэнэ,—гэжэ тус бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Бельгаев үнэн зүрхэнһөө Гарма Гунзыновнае амаршалаад, командирай эльгээһэн баясхалангай бэшэг барюулһан байна.

«Кижингинский колхозник», Кижинга.

Партийна аппарадай хүдэлмэрие улам һайжаруулха

С. ЧУПИКОВ,
КПСС-эй обкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско органуудай таһагые даагшын орлогшо.

Партиин областной комитет республикынгаа ажахые ба культурые саашадань хүгжөөн дэбжүүлхэ, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе улам дээшэлүүлхэ талаар тон ехэ удхашанартай хэдэ хэдэн тогтоолнуудые һүүлэй үедэ баталан абаһан байна.

Эдэ тогтоолнуудай тоодо партиин Хоринн, Заиграйн, Баргажанай айкомуудай тоосоонуудаар КПСС-эй обкомой бюрогой гаргаһан шиидхэбэринүүд, «Комсомолецуудай ба залуушуулай дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээн тухай», «Нийтын малажалые хүгжөөхэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгые КПСС-эй Сэлэнгын ба Зэдын айкомуудай хэр зэргээр хүтэлбэрилдэг тухай» партиин обкомой 4-дэхи ба 5-дахи пленумүүдэй шиидхэбэринүүд оролсоно.

Партиин обкомой тус шиидхэбэринүүд дотор табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэ партийна комитедүүдэй эмхидхэлэй ажал-ябуулгаһаа, партийна аппарадай хүдэлмэриин стиль ба методһээ сүм шахуу дулдыдаха байна.

Партиин зарим айкомууд партийна аппарадайнгаа хүдэлмэрие эмхидхэхэ, партийна хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал оролдолго гаргадаг, партийна байгуулгын теориие ба дүй дүршэлые шудалха ябадалдань тэдэнэртэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

Кадрнуудай юрэнхы бэлэдхэлһээ партийна аппарадай хүдэлмэриин хэмжээн нилээд дулдыдадаг гэжэ мэдэрһэн дээрэһээ партиин Түнхэнэй айком эхэнхинь дээдэ ба дунда һургуулитай хүнүүдые шэлэн оложо, өөрынгөө аппарадта табиһан байна. Ямар нэгэн шалтагаанаар дээдэ гү, али дунда һургуули дүүргэжэ шадаагүй хүдэлмэрилэгшэдынь үдэшын һургуулинуудта гү, али заочноор һуралсадаг байна.

Партиин айком аппарадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулна. Айкомой секретарьнууд аппарадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдтэй хирэ хирэ болоод лэ зүблөөнүүдые үнгэргэжэ, ээлжээтэ зорилгонуудаа зүбшэн хэлсэдэг, али нэгэн асуудалые хайшан гэжэ шиидхэхэ тухай зүбшөөл заабаринуудые үгэдэг байна.

Командировкодо гарахынгаа урда тээ инструкторнууд партиин айкомой секретарьнуудһаа зохистой инструктаж абадаг заншалтай. Зарим инструкторнууд тусхай даалгабаряа дүүргэлгээр хэрэгээ хизаарладаггүй, харин өөһэдынгөө үүсхэлээр элдэб асуудалнуудые шиидхэнэ. Партийна организацинуудай гү, али колхозуудай ажал хэрэгтэхи хэды шэнээн дутагдалнуудые элирүүлжэ, ямар хэмжээнүүдые абаһан тухайгаа инструкторнууд командировкоһоо бусахадаа партиин айкомой секретарьнуудта, таһагуудые даагшанарта хододоо мэдээсэдэг юм. Энэ талаар нэгэ иимэ жэшээ харуулжа болоно. «Красный пахарь» колхоздо байха зуураа, партиин айкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор нүхэр Тугарин энэ колхозой ажалай эмхидхэлдэхи горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлһэн байна. Энээн тухайда нүхэр Тугарин айкомой секретарьта мэдээсэхэ зуураа, колхозой бригадирай тоосоое партиин айкомой бюро дээрэ шагнаха гэһэн дурадхал оруулаа һэн. Удаань элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан тусхай шиидхэбэри айкомой бюро баталан абаһан байна. Мүн тэрэшэлэн партиин айкомой инструктор нүхэр Казарин һайнаар хүдэлмэрилдэг байгаа. Мэргэжэл шадабаритай болоһон, эдэбхи үүсхэл ехэтэй ургажа ябаһан хүдэлмэрилэгшэ һэн тулада нүхэр Казарин мүнөө КПСС-эй Заиграйн айкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһагые даагшаар дэбжүүлэгдэнхэй. Мүнөө нүхэр Казарин энэ тушаалаа һайнаар дүүргэжэ байна.

Партиин айком КПСС-эй обкомой гаргаһан, мүн өөрынгөө баталан абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэ шадалые элсүүлнэ.

«Партийна эхин организацинуудаа КПСС-эй Түнхэнэй айкомой хэр зэргээр хүтэлбэрилдэг тухай» тусгаар тогтоол 1952 оной декабриин 27-до партиин областной комитедэй бюро баталан абаа һэн. Партийна эхин организацинуудаа партиин айком һулаар хүтэлбэрилнэ, парти доторой хүдэлмэри олонхи парторганизацинуудта хангалтагүйгөөр табигданхай, коммунистнуудай хамтын суглаанууд саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй, ажахые ба культурые хүгжөөлгын шухала асуудалнууд партийна суглаанууд дээрэ үсөөнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ, коммунистнууд политическэ бэлэдхэлээ ёһотойгоор дээшэлүүлнэгүй, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд лекци, элидхэлнүүдые хааяа уншана гэжэ тус тогтоол дотор хэлэгдэһэн байгаа.

Энэ тогтоолые бэелүүлхэ, хүдэлмэридэхи дутуу дундануудаа усадхаха хэрэгтэ партиин айкомой бүхы хүдэлмэрилэгшэд, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд бүгэдөөрөө элсүүлэн хабаадуулагдаһан байна. Партиин обкомой бюрогой тус тогтоолые пленум дээрээ зүбшэн хэлсэжэ, партиин айком бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Энэ үнгэрһэн үе соо партиин айкомой бюро дээрэ Торско партийна эхин организациин хүдэлмэри тухай, Буденнын нэрэмжэтэ, «Осоавиахим», «Улаан-Тора», Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Победа» колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнуудай тоосоонууд зүбшэн хэлсэгдээ. Һаяшаг партийна организацинуудай секретарьнуудай семинар үнгэргэгдөө. Партиин айком партийна организацинуудта зохистой туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Партиин обкомой бюрогой тогтоолой хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай март һарада айкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Эдэ бүгэдэ хадаа партиин обкомой шиидхэбэриие бэелүүлхэ хэрэгтэнь КПСС-эй тус айкомдо ехэ туһалһан байна. Мүнөө Түнхэнэй аймагай партийна организацинууд һуралсалайнгаа программые эмхитэйгээр дүүргэжэ байна. 44 кружогуудай ба политһургуулинуудайнь имагтал 2-ынь һуралсалайнгаа материалые шудалха талаар мүнөө гээгдэжэ ябана. Ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри гэмгүйгөөр ябуулагдана, парти доторой хүдэлмэриин хэмжээн зарим тэды дээшэлээ.

Аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда лекци, элидхэлнүүдые олоор уншадаг болоҗо байна. Энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо хамта 280 гаран лекци, элидхэлнүүд уншагдаа.

Тэрэшэлэн КПСС-эй Закаменай айком аппарадайнгаа хүдэлмэрие нилээд һайжаруулаа. Хүдэлмэришэдэйнгөө юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхын тулада ород хэлэ шудалха кружок аппарадайнгаа дэргэдэ эмхидхээ. Энэ һургуулида һуралсаһан хүн бүхэн 2 жэлэй туршада дунда һургуулиин программые дүүргэхэ зэргэтэй. Тус һургуули 1952 оной октябрь һараһаа хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тэрэниие КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Карелин хүтэлбэрилдэг. Занятинуудыень эндэхи дунда һургуулиин багша нүхэр Смолина үнгэргэнэ.

КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Биртанов аппарадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө хирэ-хирэ болоод лэ үнгэргэжэ, партийна байгуулалтын шухала элдэб асуудалнуудые табидаг юм. Жэшээнь, партийна суглаануудай протоколнуудые бэшэхэ гурим тухай, партиин айкомой бюродо асуудалнуудые бэлэдхэхэ, политическэ хүдэлмэриие ажахын асуудалнуудтай зохилдуулан ябуулха, инструкторай хүдэлмэриин дүй дүршэл, партийна организацинуудай зүгһөө комсомольско организацинуудые хайшан гэжэ хүтэлбэрилхэ тухай асуудалнууд партиин айкомой аппарадай зүблөөнүүд дээрэ һүүлэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Айкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэд аймагай партийно-советскэ активай семинарта хабаадалсажа, политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлдэг. Гэхэ зуура, тус семинар саг соогоо үнгэргэгдэдэггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Партиин айкомой олонхи хүдэлмэрилэгшэд партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые ехэнхидээ бэеэ даагаад шудална. Инструктор нүхэр Садаев, пропагандист нүхэр Шагдуров, библиотекые даагша нүхэр Буянов, таһагые даагша нүхэр Полусуров гэгшэд партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые муу бэшээр шудалаа.

Партийна аппарадай хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ талаар партиин Бичурын, Зэдын, Хэжэнгын айкомууд горьтойхон хүдэлмэри ябуулна.

Гэбэшье, КПСС-эй зарим айкомууд, илангаяа Заиграйн, Баунтын, Прибайкальска айкомууд аппарадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгые тоодоггүй байха юм. Партиин эдэ айкомуудай таһагууд удаан саг соо хүсэд бүридхэгдөөгүй байгаа. Тэдэнэр бодомжотойгоор табигдаһан түсэбгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Партиин эдэ айкомуудай секретарьнууд партийна эхин организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ, баталан абаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ гүйсэдхэлые шалгаха хэрэгтэ ёһотой анхарал хандуулнагүй, аппарадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдые партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ һурганагүй.

Хүсэд шалгагдаагүй, хүндөө бууралһан, үзэг бэшэг бага мэдэхэ хүнүүдые дэбжүүлдэг баримтанууд партиин зарим айкомуудта үзэгдэнэ. Жэшээнь, КПСС-эй Байкало-Кударын айком пропаганда ба агитациин таһагые даагшаар коммунист Франчук гэгшые дэбжүүлһэн байгаа. Теэд политическэ талаараа энэ хүн партийна хүдэлмэридэ хүдэлмэрилжэ шадахагүй байжа, уданшьегүй партиһаа гаргагдаһан байна.

Партийна аппарадай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха гээшэ партийна комитедүүдэй шухала зорилго мүн. Партиин айкомууд болбол аппарадайнгаа бүхы хүдэлмэриие һайжаруулха, парторганизацинуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Партиин айкомуудай бюро болон пленумүүд дээрэ табигдаха асуудалнуудые, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри тухай тоосоонуудые тон һайнаар бэлэдхэжэ, зүбшэн хэлсэхэ шухала.

Хүдэлмэреэ бодомжотойгоор эмхидхэдэг партийна аппарад гээшэ КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха байна.

Тэжээлэй база байгуулхын түлөө тэмсэе

***

Ногоон конвейер яажа эмхидхэхэб

Мал бэлшээлгын үедэ тэжээлэй ...ые түсэбэй ёhoop байгуулжа, ...барhaa намар болотор малые но...он ба шэмэтэ тэжээлээр хангал...е гэхэ гү, ногоон тэжээл таhал...рягүйгөөр, түсэбэй ёhoop үйлэд...рилгые ногоон конвейер гэжэ ...лэдэг юм.

Ногоон конвейертэ бэлшээри, хээ...ын сабшалангай хэнзэ ногоон, ...он жэлэй ба нэгэ жэлэй таримал ...гоонууд, корнеплодууд, силос бо...н бусад шэмэтэ тэжээлнүүд оро...г байна. Ногоон конвейер гол тү...б гурбан ондоо янзын байдаг:

1. **Хээрын конвейер.** Тэрэнэй сос...та хээрын бэлшээри ба хээрын ...бшалангай хэнзэ ногоон ороно.

2. **Искусственна конвейер.** Энэ ...арта тэжээлэй севообородуудта ...й түлэб олон жэлэй ба нэгэ жэ...й ногоонууд таригдажа, адуу ...лда элдэб болзорнуудта эдюу...гдэдэг юм.

3. **Холимог конвейер.** Энээндэ ...эрын ба искусственна бэлшээри, ...н хээрын сабшалангай хэнзэ но...он ородог.

Бэлшээриин газараар хүсэд хан...гдаагүй колхозуудта түбхын тү...үн тэжээлэй севооборoдууд соо ...кусственна конвейер эмхидхэжэ, ...он жэлэй ба нэгэ жэлэй ногоо...удые тариха хэрэгтэй. Зүгөөр но...он конвейертэ оруулагдаhан но...онуудай составта олон жэлэй но...онууд гол hуури эзэлхэ ёhотой.

Манай республикын колхозуудта ...гаса багатай сабшалангууд эл...г. Имагтал хахалжа, олон жэлэй ...бово ба залаата ногоонуудые та...жа, тэдэнэй ургасые дээшэлүүлжэ ...лохоор байдаг. Иимэ сабшалан...удые ногоон конвейер соо хэрэг...эхэ зуураа, ургаса hайнтай хээрын ...лшээри ба хээрын сабшалангай ...нзэ ногоо нэмэлсэхэ ёhотой.

Тэжээлэй севооборoдуудай ашаг...гдажа эхилээгүй байгаа hаань, ...гоон конвейертэ оруулагдаха ...льтуранууды фермэ шадарай ...астогуудта болон севооборoдто ...руулагдаагүй ба тарилга хэгдээ...й, сүлөө байhан газарнуудта та...иха зэргэтэй. Энэ ушарта ногоон ...нвейер имагтал нэгэ жэлэй но...онууд болон шэмэтэ культура...удhaa бүридэхэ байна.

Хээрын конвейерэй составта ган...ы хээрын бэлшээри ба хээрын ...бшалангай хэнзэ ногооной орохо ...айгаа hаань, тэрээнние манай эн...эхи условидо тэрэ зандань хэрэг...эжэ болохогүй гэжэ hанагдана. ...дуу малые хээрын бэлшээриин но...он тэжээлээр хүсэд хангахын ту...а түбхын түрүүн малые загонно ...истемээр бэлшээхэ ба тэрээнгэй нэгэ доро комплексно агротехническэ хүдэлмэри ябуулжа, бэлшээрине hайжаруулха ёhотой.

Ногоон конвейер эмхидхэхын тула ногоон тэжээл хабар, зун ба намарай турша соо нэгэ жэгдээр үйлэдбэрилхэ календарна түсэб зохёохо хэрэгтэй. Тиимэhээ бэлшээлгын бүхы үе соо hара бүхэндэ адуу малда хэды шэнээн ногоон тэжээл хэрэгтэйб гэжэ тодорхойлхо шухала. Тиихэ зуураа аймаг бүхэнэй ба колхоз бүхэнэй условиие хараадаа абалсаха ёhотой. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой hүнэй-товарна фермэ 150 үнеэтэй, 150 тугалтай байба гэлэй. Нэгэ үнеэн сүүдхэдээ 50 килограмм, нэгэ тугал 10 килограмм ногоон тэжээл эдихэ гэжэ бодомжолходо май, июнь, июль, август, сентябрь ба октябрь hарануудта хамта 16200 центнер гэхэ гү, hара бүри 2700 центнер ногоон тэжээл хэрэгтэй болоно. Бэлшээлгын бүхы үе соо хэды шэнээн ногоон тэжээлэй хэрэглэгдэхэ байhанние тодорхойлhоной hүүлээр hара бүри нэгэ гүүртэ малда эдюулхын тула хээрын бэлшээриhээ ба хээрын сабшалангай хэнзэ ногоонhoo хэды шэнээн ногоон тэжээл ямар болзорнуудта абтахаб гэжэ тодорхойлхо ёhотой. Манай абаhан жэшээгээр Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хээрын бэлшээри ба хээрын сабшалангай хэнзэ ногоонhoo эды шэнээн ногоон тэжээл абтаха гэбэл:

Тэжээлэй газарай нэрэ	Талмай гектараар	Ургаса гектарhaa (центнерээр)	hара соо (центнер): Июнь	Июль	Август	Сентябрь	Хамта
Бэлшээри	350	14	1225	1715	1170	490	4900
Талын сабшалангай хэнзэ ногоон	250	10	—	500	1500	500	2500
Хамта	600	—	1225	2215	2970	990	7400

Хээрын бэлшээри дээрэ ногоон тэжээлэй дутамаг байгаа hаань, таримал ногоонhoo абтаhан ногоон тэжээлээр ба тэжээлэй корнеплодуудые болон силосэ культурануудые тарижа хүсэлдүүлхэ хэрэгтэй.

Ногоон тэжээлэй дутамагые хүсэлдүүлхын зорилгоор хэды гектар таримал ногоон хэрэгтэйб гэжэ тодорхойлхын тула бүхы дээрээ малда хэрэглэгдэхэ ногоон тэжээлhээ сабшалангай хэнзэ ногоонhoo абтаха ногоон тэжээл гаргаад, үлэгшэ тооень таригдаха культурануудые га бүриhөө абтаха ургасада хубааха ёhотой. Маленковой нэрэмжэтэ колхозые абажа харабал, эды шэнээн ногоон тэжээл дутаха зэргэтэй болоно:

	Май	Июнь	Июль	Август	Сентябрь	Октябрь	Хамта
Хэрэглэгдэхэ ногоон тэжээл (центнерээр)	2700	2700	2700	2700	2700	2700	16200
Хээрын бэлшээри ба талын сабшаланhaa абтахань (центнерээр)	—	2225	2215	2970	990	—	7400
Ногоон тэжээлэй дутамаг (центнерээр)	2700	1475	485	—	1710	2700	8800

Энэ жэшээ дээрэhээ харахада июнь hара соо 1475 центнер ногоон тэжээл дутана. Дутаhан тэжээл урда жэлынь таригдаhан намарай хара таряанай ургасаhaa гү, али ногоон конвейер соо үнгэрэгшэ хабартаа оруулагдаhан хабарай хара таряанай гү, али ячмениин ургасаhaa хүсэлдүүлэгдэхэ ёhотой. Жэшээнь, аймаг соо эдэ культурануудай га бүриhөө дунда зэргээр 30 центнер ургаса хурягдахаар түсэблэгдэhэн байба гэлэй. Тиин июнь соо дутаха энэ 1475 центнер ногоон тэжээлые хүсэлдүүлхын зорилгоор ямар нэгэн культура хэды гектар хэмжээтэйгээр тариха хэрэгтэйб гэжэ мэдэхын тула 1475-е 30-да (культурын дунда зэргын ургасада) хубааха ёhотой. Тингээд байхадаа 50 гектар тариха хэрэгтэй гэжэ мэдэнэбди.

hара бүхэндэ хэды шэнээн ногоон тэжээлэй хэрэгтэй байhанние ба хэды шэнээн тэжээлэй үйлэдбэрилэгдэхэ байhанние тодорхойлhоной hүүлээр ногоон конвейерэй схемэ зохёодог юм. Энэ схемэ соо культурануудай нэрэ, тэдэнние тариха болзор, гектар бүхэнhөө абтаха ургаса ба культура бүхэнние малда эдюулхэ календарна болзор бэшэгдэдэг:

	Тарилгын болзор	hара бури хэрэглэгдэхэ ба хүрягдаха ногоон тэжээл (центнерээр): май	июнь	июль	август	сентябрь	октябрь	Тарилгын талмай (гектараар)	Ургаса гектарhaa (центнерээр)
...эрэглэгдэхэ ногоон тэжээлэй хэмжээн 16200	—	2700	2700	2700	2770	2700	2700	—	—
...эрын газарнуудhaa абтаха ногоон тэжээл ...00	—	—	1225	2215	2970	990	—	—	—
...жээлэй дутамаг 8800	—	2700	1475	485	—	1710	2700	—	—
Тэжээлэй культуранууд таригдажа, энэ дутамаг хүсэлдүүлэгдэхэ									
...илос	урда жэлынь хэгдэhэн	1200, бэшэнь үбhэн	—	—	—	—	—	—	—
...барай ячмень гү, али хара таряан олон жэ...й ногоо тарилгатайгаар	апрелиин III декада	—	1475	—	—	—	—	50	30
...ёс ба олон жэлэй ногоон	майн I декада	—	—	485	—	—	—	17	30
...лёнко болохо овёс	июниин I декада	—	—	—	—	1710	—	57	30
...лёнко болохо овёс	июлиин I декада	—	—	—	—	—	1500	50	30
...лос болохо кукуруза	майн II декада	—	—	—	—	—	1200	3	400
... али корнеплодууд	майн I декада	—	—	—	—	—	500	5	100
... али силос болохо наран сэсэг	майн II декада	—	—	—	—	—	1200	10	120

Ногоон конвейертэ оруулагдаhан ...льтуранууд үнэгүй аад, үл хоол ...айнтай, белогоор баян тэжээл үгэ...ёhотой. Ногоон тэжээлэй таhал...рягүй абтажа байхын тула куль...ранууд элдэб болзорнуудта тариг...жа, элдэб болзорнуудта малда ...юулхээр эдеэшэхэ ёhотой. Ногоон ...нвейертэ оруулагдаха культура...удые шэлэхэ зуураа, тэдээнние ...дэб малнуудай хэр зэргэ эдихэ ...йhанние хараадаа абаха шухала.

Манай республикын условидо но...он конвейертэ олон жэлэй бобово ...гоонуудhaa хээрын шара люцернэ ...али «Онохойская 6», «Кималин...ая 930» гэжэ гибриднэ селекцион...сортын люцернэ, эспарцет, дон...к, шииг нойто элбэгтэй районууд...клевер оруулха хэрэгтэй. Олон ...лэй залаата ногоонуудhaa — си...рскэ волоснец, житняк, үндэhэ...гбэшэ хяаг, костёр безостый, ...игтэй сабшаланда мятлик, ов...ница, лисохвост гэхэ мэтэ ногоо...удые оруулха ёhотой. Нэгэ жэлэй ...лаата ногоонуудhaa ногоон кон...ертэ намарай ба хабарай хара ...ряа, овёс, ячмень. кукуруза ...уулха байна. Нэгэ жэлэй залаата культурануудые олон жэлэй бобово ба залаата ногоонуудтай холижо (3—5 ондоо ногоо холибол бүришье hайн) тариха хэрэгтэй. Ногоон конвейертэ корнеплодуудhaa турнепс, тэжээлэй ба сахарна свёкло оруулхада болохо. Тэжээлэй капуста витаминаар элбэг тула ногоон конвейер соо мүн лэ hайн тэжээл болохо байна.

Ногоон конвейер соо таригдаhан ургасые хэрэглэхэ хоёр арга бии. Нэгэдэхеэр, ногоон тэжээлые ургажа байhан зандань гү, али сабшажа хуряагаад, малда эдюулдэг юм. Хоёрдохёор, зунай лагерна байрада малай байхада сабшагдаhан ногоое малай байрлаhан газарта зөөжэ, кормушкануудсоо хэжэ эдюулдэг байна. Таримал ногоонуудтай бэлшээрние иимэ аргаар хэрэглэхэдэ илангаяа ашагтай ба арьбан байдаг. Юуб гэхэдэ, малнуудые дээгүүрнь бэлшээхэдэ ургасын 40—50 процентиь гээлтэ хоролтодо ородог юм. Илангаяа ашаг шэмэ ехэтэй племенной малда таримал ногоо сабшаад, кормушканууд соо хэжэ эдюулхэ ёhотой. Энэ хадаа таримал ногоонуудай ургасые хүсэд дүүрэнээр ашаглаха арга олгоно.

Колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай хэр зэргэ hайнаар хүдэлмэрилhэнhөө, ногоон конвейер соо оруулагдаhан культурануудые тус бригадануудай хэр саг сооhь тарижа, хэр зэргэ hайнаар харууhалhанhaa ногоон конвейерэй амжалта ниилээд дулдыдаха байна. Тиихэдэ малажалай бригадануудшье ургуулагдаhан ногоон тэжээлые малдаа зүбөөр ба гамтайгаар эдюулхын түлөө оролдохо ёhотой. Бэлшээлгын үедэ малда hайн шанартай ногоон тэжээл садатарынь эдюулхэдэ, үбэлжэлгын үедэ шэмэтэ тэжээл болохо силос ба корнеплодуудые эдюулхэдэ малай ашаг шэмэ болон амидын шэгнүүр ниилээд ехээр дээшэлнэ гэжэ наука ба түрүү дүй дүршэл харуулна. Тиимэhээ манай республикын колхозууд ногоон конвейер эмхидхэхэ, нииты ашаг шэмэтэ малые ногоон тэжээлээр гүйсэд ба таhалгаряагүйгөөр хангаха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха ёhотой.

М. Рампилова,
хүдөө ажахын наукануудай кандидат.

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ сабшалангайнгаа газарые hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Үбэлдөө сабшалан дээрэ 20.000 кубометр тонон халяагдаhан, 14500 ашаа наг шэбхэ гаргагдаhан ба агротехническэ бусад хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхознигууд сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаад, тараажа байна. Наада таладань колхознигууд Б. Будаева, Д. Похошкуев гэгшэд хүдэлмэрилнэ.

А. Мантаевай фото.

Шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ

Шэмэтэ тэжээл ехээр тарилга хадаа малай ашаг шэмэ үгэлгэдэ ехэхэн удхашанартай гэжэ hайнаар ойлгоhон Кабанскын аймагай «Коммунизм», «Красноармеец», Ждановай, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд силосэ культуранууд болохо наран сэсэг, кукуруза ба тэжээлэй корнеплодуудые тариха түсэбөө дүүргэбэ. Тэжээлэй корнеплодуудай ехэнхи талмай квадратно-гнездовой аргаар таригдаа.

Мүн олон жэлэй ногоонуудые тарилгада ехэхэн анхарал хандуулагдана. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз түсэбэй ёhoop 80 гектарай орондо 120 га, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 96 гектарай орондо 132 га таряа. Тэрэшэлэн хартаабха тариха түсэбөө колхозууд дүүргэбэ.

Гэхэ зуура, ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хайша хэрэгээр хандадагые тэмдэглэхэ шухала. Жэшээлхэдэ, Чкаловай нэрэмжэтэ колхоз силосэ ба тэжээлэй культурануудые тарижа үнөө эхилээдүй байhаар. Тус колхозой правлениин, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Кожин силосэ ба тэжээлэй культурануудые тариха болзорой үнгэржэ байбашье, энэ хүдэлмэрние шамдуулха тушаа hаналаа табинагүй. Мүн «Красное знамя» колхоздо иимэрхүү байдал тохёолдонхой.

А. Квасников, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагай главна агроном.

Сабшалангаа уhалжа байна

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада ниитынгээ адуу малда хэрэгтэй үбhэ ногоо элбэг ехээр ургуулхын түлөө ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Тэндэ сабшалан hайжаруулха ажалда 15 хүн табигданхай.

Хабар эртэ, саhанай хайлажа эхилэмсээр луговодууд hайрамай уhа тогтоожо, хамта 100 гаран гектар сабшалан уhалаа hэн. Мүнөө үедэ тус бригадын гэшүүд бригадир нүхэр Эрдынеевэй хүтэлбэри доро сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха, модо шулууень түүхэ, уhалха хүдэлмэринүүдые ябуулжа байна.

Тус артель бүхыдөө 1300 гектар сабшалантай юм. Тэрээнhээ 800 гектарынь уhалагдаха байна. Энэ талмайе уhалха хүдэлмэридэ ябажа байhан гурбан звено түрүүшынтээ уhалалгые xaha саг сооhь дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллана. Эндэ колхознигууд Бадмацырен Будаев, Очир Базаржапов, Гимнин-Дарма Ринчинов гэгшэд сабшалан hайжаруулха хүдэлмэридэ үнинэй ябажа байhан дүйтэй, шадамар луговодууд гэжэ тоологдодог.

Тус колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид 600 гектар газар уhалжа, сабшалангаа тойруулан 5 километр ута хорой барижа, 10 километр канава hубагуудые сэбэрлэжэ, республикынгаа 30 жэлэй ойн hайндэрые угтаа.

В. Галданов.

Үбhэ элбэгээр бэлэдхэхын түлөө

Адуу малдаа дүүрэн хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэhэнhээ малажал саашадань хүгжөөхэ, малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ ябадал дулдыдаха байна. Ушар иимэhээ сабшалангай газар үргэдхэхэ, буртагhaань сэбэрлэхэ, үтэгжүүлхэ, уhалха гэхэ мэтэ шухала хэмжээ-ябуулгануудые үргэнөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Хэрбээ сабшалангай газар үргэдхэжэ ба үтэгжүүлжэ, hайн ургаса ургуулаа hаа, сабшажа ба хуряажа абаха элдэб шэнэ механизмууд жэлhээ жэлдэ улам олоор ашаглагдажа байдаг. Бидэнэр самоходно сенокосилкаар үбhөө сабшадаг, мүн тракторна тармуураар тармадаг болоhoop хэдэн жэл болообди.

Манай совхоз хамта 9000 тухай гектар сабшалантай юм. Үбhөө жэлhээ жэлдэ самоходно сенокосилкаар, тракторна тармуураар хуряанабди. Жэшээнь, би 1951 ондо самоходно сенокосилкаар түрүүшынхеэ үбhэ сабшаа hэм. Тэрэ сезон соо 1657 гектарай үбhэ сабшаhан байнаб. Тиихэдэ самоходно сенокосилкаар түрүүшын жэлдэ үбhэ сабшажа, ниилээд дүй дүршэлтэй болоод, 1952 ондо хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилхэ зуураа, 1714 гектар үбhэ нэгэ доро сабшажа ба тармажа гараhан байнаб. Юуб гэхэдэ, самоходно сенокосилкынгаа хойноhoo 10 метр үргэнтэй тракторна тармуур шэрээд ябаhан байгааб. Энээнэй урда тээ үбhые нойтоор тармахада гутадаг hэн. Тиимэhээ сабшаhанайнгаа hүүлээр адаг дүрбэн час нара hалхинда хатаагаад, тармажа абадаг байгаабди. Энэ гуримые би эбдэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ метод хэрэглэhэн байгааб.

Үбhэ нэгэ доро сабшахада ба тармахада гутахагүй, харин үбhэ хуряалга ниилээд түргэдхэгдэхэ, үбhэн шэмэтэйгээр абтаха байна гэжэ үнгэрэгшэ жэлэймни дүй дүршэл харуулаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ дары тармагдаhан үбhэн сэсэг набшаhaяа багашье гээдэггүй. Нойтоор тармагдаад байхадань бороо хурыншье ороо hаа, хатаажа тармаhан үбhэнэй баалда орходоо гутасаар жэшээгүй бараг байдаг, hалхи наранда хүхэ зандаа хатадаг, тиимэhээ малда ниилээд шэмэтэй тэжээл болодог байна. Үбhэ нэгэ дары сабшажа абаад тармахада «Тургор» гэжэ бодос үбhэндөө үлэдэг. Тиимэhээ үбhэн шэмэтэй байдаг, ногоон зандаа хатадаг, гутадаггүй юм.

Үнгэрэгшэ жэл манай совхоз үбhэ хуряалгадаа шэнэ метод хэрэглэжэ, муу бэшэ амжалта туйлаhан байна. Мүнөө жэлдэ манай самоходно сенокосилкашад нэгэ дары сабшажа ба тармажа, үбhэ тэжээл элбэг ехээр, шэмэтэйгээр бэлэдхэхэ гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө сезондо гурбан самоходно сенокосилка хүдэлмэрилхэ юм.

Манай совхоз энэ жэлдэ сабшалангайнгаа газар үтэгжүүлхэ, буртагhaань сэбэрлэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, горьтойхон хүдэлмэри хэhэн байна. Хамта 1000 гаран гектар сабшалангай буртаг сэбэрлэгдээ, 500 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдажа тараагдаа.

Би самоходно сенокосилкаяа богонихон болзор соо заhабарилжа дүүргээб. Тиихэдэ сезон соогоо үнгэрэгшэ жэлдэ 1714 га үбhэ нэгэ доро сабшаhан ба тармаhан, 4600 килограмм горючи, тоhодохо материал алмаhан байгаа hаа, мүнөө жэлэй сезон соо 2000 гектарай үбhэ нэгэ доро сабшажа ба тармажа, ажалайнгаа бүтээсые үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ улам дээшэлүүлхэ гэhэн социалистическэ уялга абаад, республикын колхозууд ба совхозуудай самоходчигуудые социалистическэ мурысөөндэ уринаб.

Жимбэ Худаков, Зэдын аймагай Боргойн совхозой самоходно сенокосилкын машинист.

Юуншье хэгдэнэгүй

Энэ жэлдэ Сэлэнгын аймагай зарим колхозууд, илангаяа Ворошиловай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд сабшалангайнгаа газарые hайжаруулха тушаа hаналаа тон багаар табина. Эдэ колхозууд үбэл, хабарай сагта сабшалан дээрэ үнгэргэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэбые холо дүүргээгүй. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз наг шэбхэ гаргаха түсэбөө 38 процент дүүргээ, сабшалан уhалха хүдэлмэри оройдоо ябуулаагүй, мүнөөшье ябуулнагүй. Гадна, сабшалангай газар модо шулуунhaa сэбэрлэгдэнэгүй. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз бүришье муу байдалтай. Энэ колхоздо сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэб арайхан гэжэ 27,6 процент, уhалха —34,6 процент дүүргэгдээ. Сабшалан дээрэхи модо шулуун түүгдэжэ хаягданагүй.

Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Аверин, Кулаков гэгшэд сабшалан hайжаруулха хүдэлмэриин таhалдуулагдажа байhанай шалтагаанние «хүнүүдэй дутамаг байhаар» тайлбарилна. Зүгөөр эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалаа эмхидхэжэ шадаагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, эдэ колхозуудта хүүгэдэй ясли эмхидхэжэ нарай үхибүүдтэй эхэнэрнүүдые хүдэлмэридэ хабаадуулжа боломоор байгаа. Мүн ажалламаар үбгэд, хүгшэдшье бии. Тиихэдэ эдэ колхозуудта тэжээлэй корнеплодууд болон силосэ культурануудай тарилга муугаар ябуулагдана. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз Билютай станциhaa кукурузын үрэ үшөө асараадүй байhаар.

Эдэ колхозуудай партиина организацинууд, тэдэнэй секретарьнууд нүхэд Шайдуров, Цыбденов гэгшэд колхозой правлениин ажал-ябуулгые хинан хүтэлбэрилжэ, ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха шухала хэрэгтэ бүхы коммунистнууд болон колхознигуудые элсүүлнэгүй. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагай, мүн уhанай ажахын таhагай олон тоото мэргэжэлтэд эдэ колхозуудта болото туhаламжа үзүүлнэгүй. Эдэ таhагуудые даагшад нүхэд Третьяков, Бадашкеев гэгшэд сабшалан hайжаруулха хүдэлмэрние hулаар хүтэлбэрилнэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэдэггүй колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тушаа хэмжээ абанагүй.

М. Андреев.

Советскэ Союзда ошоһон тухайгаа датска багша хөөрэбэ

КОПЕНГАГЕН, июниин 2. (ТАСС). Датска эхэнэрнүүдэй делегациин составта орожо Советскэ Союзда ошоод ерэһэн багша г-жа Ингер Кристине Мортенсен СССР-тэ ошоһон тухайгаа «Ланд Ог фольк» газетэдэ хөөрэнэ. Тэрэ хадаа эхэ ба үхибүүн тухай советскэ правительствын туйлай ехэ анхарал оролдолгые тэмдэглэбэ, Советскэ Союздахи элүүрые хамгаалга, социальна хуули гаргалга ба гэгээрэлэй байдалые үндэрөөр сэгнэбэ.

Һургуулинуудта ороһон тухайгаа хэлэхэ зуураа, Мортесен иигэжэ мэдүүлбэ: «Данида шиидхэгдэхэ олон проблемэнүүд Советскэ Союзда үгы болгогдоо гэһэн һанал манда түрэбэ. Манайхидал адли хэһээлтэ советскэ һургуулида байхагүй юм. Тэндэ шүүмжэлэл, зүбшэлгэ ба туһаламжа хэрэглэгдэнэ».

Болгарска арад поэт-революционер Христо Ботевой дурасхаалые тэмдэглэнэ

СОФИ, июниин 2. (ТАСС). Жэл бүри июниин 2-ой үдэр болгарска арад дүлэтэ патриот поэт-революционер Христо Ботевой, Болгариин эрхэ сүлөө ба бэеэ дааһан байдалай түлөө бүхы тэмсэлшэдэй дурасхаалые тэмдэглэнэ. Христо Ботевто ба наһа бараһан болгарска патриодуудта зорюулагдаһан ехэ суглаанууд, митингнүүд ороной городуудта, тосхонуудта болобо. Болгарска коммунистическэ партиин ба эсэгэ ороной фронтын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад Христо Ботевой ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай, Болгариин эрхэ сүлөөгэй түлөө наһа бараһан хүнүүдэй баатарлиг габьянууд тухай элидхэлнүүд хэгдэбэ. Наһа бараһан геройнуудай памятнигуудай хормойдо ба мемориальна доскануудта олон веногууд табигдаа. Ажалшадай хүндэтэ харуулнууд тэдэнэй дэргэдэ зогсобо.

Венгриин ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессидэ бэлэдхэнэ

БУДАПЕШТ, июниин 2. (ТАСС). Венгриин ажалшад Будапештдэ болохо Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессидэ бэлэдхэнэ. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн бүхы орон дотор дэлгэржэ байна. Эб найрамдал хамгаалха олон зуугаад шэнэ комитедүүд байгуулагдажа, ойлгуулан танюулха ехэ хүдэлмэрииые ажалшадай дунда ябуулна.

Болохоёо байгаа сесситэй дашарамдуулан, ороной заха хизаар бүриһөө олон мянгаад бэшэгүүд ба телеграмманууд эб найрамдалай бүхэвенгерскэ соведтэ абтана. Сессидэ ерэһэн эб найрамдалай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэдтэ эдэ бэшэгүүд эльгээгдэнэ. Өөһэдынгөө бэшэгүүд дотор Венгриин ажалшад арадуудай хоорондохи ахадүүгэй хани барисаанай ба эб найрамдалай идейнүүдые мэдүүлнэ.

Венгриин ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессиие үйлэдбэриин шэнэ илалтануудаар угтана.

Корейдэ дай зогсоохын түлөө тэмсэл Англида хэгдэнэ

ЛОНДОН, июниин 2. (ТАСС). «Дейли Уоркер» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Дандидахи (Шотланди) судоверфиин 300 хүдэлмэришэд хандалгада гар табиба. Корейдэ буудалдаа зогсоохо тухай, 4 гүрэнэй хэлсээ хэхэ тухай эрилтэ тус хандалга соонь хэлэгдэнэ. Дандидахи шудхалгын заводой хүдэлмэришэд мүн лэ иимэ хандалгада гар табяа. Тус хандалга Черчилльдэ эльгээгдэбэ.

Дандидахи түмэрзамшадай национальна профсоюзай отделени Корейдэ дай зогсоохо гэһэн эрилтэ табиба.

Францида советскэ волейболистнүүдай нүхэр ёһоной уулзалга болоо

ПАРИЖ, июниин 2. (ТАСС). СССР-эй волейбольно командын ба Сен-Дениин волейболистнуудай командын хоорондо нүхэрэй ёһоной уулзалга Сен-Дени гэжэ парижска хүдэлмэришэнэй пригородэй центральна талмай дээрэ үсэгэлдэр болобо. Советскэ спортсменүүд 2 : 0, 15:2, 15:3 гэһэн тоотойгоор илаба. Советскэ волейбольно командын нэгэдэхи ба хоёрдохи составуудай хоорондо наадалга болоо.

Сен-Дениин хүн зон советскэ спортсменүүдые халуунаар хүлеэн абаба.

Болгарска арадай эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай түлөө тэмсэлшэдэй дурасхаалда

СОФИ, июниин 3. (ТАСС). Агуу ехэ поэт, революционер-демократ Христо Ботевой, Болгариин эрхэ сүлөө ба зол жаргалай түлөө бусад тэмсэлшэдэй дурасхаалые тэмдэглэхын тула Софиин олон арбаад мянган ажалшад үсэгэлдэр «Сентябриин 9-нэй» талмай дээрэ ба тэрэ шадарай үйлсэнүүдтэ суглараба.

Заншал болоһон ёһолол дээрэ Вылко Червенков түрүүтэй болгарска коммунистическэ партиин ба правительствын хүтэлбэрилэгшэд, мүн СССР-эй болон арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд байлсаба.

Генерал-майор Владимир Танов болгарска арадай национальна сүлөөрэлгын тэмсэлэй геройнуудай дурасхаалда зорюулагдаһан богони үгэ хэлээ. Тэндэ байһан хүнүүд гашуудалай маршын аялган доро үбдэг дээрээ һэхэржэ, Болгариин эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэдэй дурасхаалые минутын дуугай байлгаар тэмдэглэбэ.

Ехэ буугаар салют хэһэнэй һүүлээр, Георгий Димитровэй мавзолейдэ ба Василь Коларовай хүүр дээрэ олониитын организацинуудһаа веногууд табигдаа.

Христо Ботевой дурасхаалые тэмдэглэлгэ үсэгэлдэр Вола хадын орой дээрэ поэдтэ зорюулагдан табигдаһан памятнигай дэргэдэ болобо, тэндэ 77 жэлэй урда тээ агуу ехэ болгарска патриот турецкэ һомодо дайрагдан наһа бараһан юм.

Болгарида ургаса хуряалгада бэлэдхэл хэгдэнэ

СОФИ, июниин 2. (ТАСС). Болгариин полинууд дээрэ баян ургаса эдеэшэжэ байна. Ургаса хуряаха бэлэдхэл МТС-үүдтэ, ажалай кооперативно-газартаряалангай ажахынуудта (ТКЗХ) ба үмсын ажалтай таряашадай ажахынуудта хэгдэжэ эхилээ. МТС-үүдтэ комбайнууд, тракторнууд, хүдөө ажахын бусад машиначууд заһабарилагдана. Орон дотор комбайнуудай 80 шахуу процентнь, молотилкануудай 85 процентнь юрэнхы дээрээ заһабарилагдаа.

Албанида хлопогой тарилга дүүрээ

ТИРАНА, июниин 2. (ТАСС). Албанска телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Албанида хлопогой тарилга дүүрэбэ. Гүрэнэй хүдөө ажахынууд ба хүдөө ажахын кооперативууд түрүүшээр тарилга дүүргэбэ. Үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 11 процент ехэ талмайда энэ жэлдэ хлопок таригдаа.

Хитадта шэнэ хүүргэ баригдана

ПЕКИН, июниин 2. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө Шэнси провинцида Хуанхэ мүрэнэй һалаан дээгүүр ехэ хүүргэ баригдажа байна. Баруун-Хойто Хитадта Сиань—Ланьчжоу шоссе дээрэхи шухала центр болохо Сяньян городой дэргэдэ Вэйхэ мүрэниие хүндэлэн гараха шэнэ бетонно ехэ хүүргэ ерэхэ жэлэй зун баригдажа дүүрэхэ байна. Хүүргын утань 447 метр болохо юм.

Эверестдэ гаралга

ЛОНДОН, июниин 2. (ТАСС). Рейтер агентство иигэжэ дамжуулна: Эверестдэхи английска экспедициин лагерьһаа дамжуулагдаһан мэдээсэлэй ёһоор, майн 2-то английска экспедицидэ хабаадагшад шэнэзеландец Хиллари ба нютагай проводник Тенсинга гэгшэд Эверестын оройдо гараба.

Энээнэй урда тээ Эверест дээрэ гараха гэһэн 10 һэдэлгэ амжалтагүй байһан юм.

Французска солдадууд Индо-Хитадта дайлалдахаяа арсана

КАИР, июниин 2. (ТАСС). «Аль-Мысри» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, июниин 1-дэ 3 солдадууд Суэцкэ каналаар Индо-Хитад руу ошожо ябаһан французска транспортһаа зугадаба. Солдадууд далай руу һүрэжэ, тамарһаар эрьедэ хүрөө. Индо-Хитадта дайлалдахаяа арсанабди гэжэ французска солдадууд эрьеын харуулда мэдүүлбэ. «Индо-Хитадай революционернүүдтэ эсэргүү дайнда хабаадахыемнай маниие ямаршье хүсэн газар дээрэ баалажа шадахагүй, — гэжэ тэдэнэр мэдүүлбэ. —Манай бусад ахадүүнэр зохистой ушарай тохёолдоходо бидэнтэй нэгэдэхэнь лабтай».

Индонезийскэ правительство тушаалһаа гараба

ДЖАКАРТА, июниин 3. (ТАСС). Вилопоор (национальна партии) толгойлогдоһон Индонезиин республикын правительство тушаалһаа гараба.

Индонезийскэ томо буржуазии ба помещигүүдэй интересүүдые сахидаг, мүн Индонезидэ гадаадын капиталай интересүүдые хамгаалдаг машуми гэжэ мусульманска хархис партиин ба национальна партиин хоорондохи политическэ зүрилдөөнүүд правительствын гараһанай шалтагааниинь болоо. Машуми партиин антинациональна политикые Индонезиин баруунай социалистнууд тэрэшэлэн дэмжэнэ.

Һүүлэй үедэ машуми парти Суматра аралай хойто талын нефтяной олзоборилгонуудые национализацилгада эсэргүү эрид шангаар тэмсэһэн, тэдэниие «Батавише Петролеум компани» гэжэ голландска компанида бусаахые эриһэн байна. Энэ парти хадаа Суматра арал дээрэ индонезийскэ 23 мянган таряашадай элдүүрилдэг газарнуудые гадаадын плантаторнуудта бусаахые дурадхана. Таряашад колонизаторнуудта эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэлэй үедэ эдэ газарнуудые эзэлэн абаһан байгаа.

Машуми партида хашагдан правительство хадаа гадаадын плантаторнуудта газарые бусаан үгэхын тула олон мянган таряашадые тэдэнэй эзэлэн байһан газарһаань нүүлгэхэ түсэб баталан абаба. Энэ түсэбые дотоодын хэрэгүүдэй министр Рум (машуми парти) зохёоһон юм.

Парламентдахи таряашадай нэгэдэмэл фронтын түлөөлэгшэ Сидик Кертапати газарые иигэжэ «дахин хубааха ябадалые» зогсоохо, энэ асуудалаар өөрынгөө политикые правительствын дахин хаража үзэхэ тухай дурадхал оруулба. Энэ дурадхал июниин 3-да парламентда зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой байгаа.

Правительствын шиидхэбэриин байбашье, национальна парти олониитын хашалтын хэгдэһэн ушарһаа, парламентда Кертапатиин дурадхалые дэмжэхэ гэжэ мэдүүлбэ. Индонезиин коммунистическэ парти Кертапатиин дурадхалые тэрэшэлэн дэмжэбэ.

Индонезийскэ олониитын һонирхоһон энэ асуудалые зүбшэн хэлсүүлхэгүйн тула, машуми парти энэ партиин гэшүүд — 4 министрнүүдые кабинедһээ дуудан гаргаха гэжэ занаһан, тиихэдэ партиин гүйсэдком национальна партитай саашадаа хани харилсаатай байха ябадалаа болюулха тухай шиидхэбэри июниин 2-то абаһан байна гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Правительственна коалициин (машуми партиин ба национальна партиин) уналга хадаа кабинедэй тушаалһаа гараха тухай мэдүүлгые президентдэ үгэхыень премьер-министр Вилопые баалаба.

ПАРИЖ, июниин 3. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондент Джакартаһаа иигэжэ дамжуулна:

Вилопоор толгойлогдоһон Индонезиин министрнүүдэй кабинедэй тушаалһаа гаралгые Индонезиин президент Сукарно июниин 3-най үглөөгүүр эртэ links баталба. Министрнүүдэй соведэй шэнэ түрүүлэгшые томилхын урда тээ политическэ партинуудай түлөөлэгшэдтэй консультаци хэхэмни гэжэ Сукарно хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ.

Джакартадахи политическэ адаглагшадай һаналаар, политическэ бата бэхи коалициие байгуулжа болохогүй байгаа һаа, парламентда ородоггүй хүнүүдһээ бүридэһэн экспертнүүдһээ правительство бии болгогдожо магадгүй байна.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 2. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июниин 2-то иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр бүхы фронтнууд дээрэ артиллерийскэ буудалдаан болобо.

Июниин 1-нэй һүни американска авиаци Пхенвон ба Кансэ уезднүүдэй амгалан һуурин газарнуудта дахин добтолбо. Бомбодолгын үедэ олон үхибүүд, хүгшэд ба эхэнэрнүүд алагдаба.

ПХЕНЬЯН, июниин 3. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр бүхы фронтнууд дээрэ нютагай шанартай байлдаанууд болоо гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Июниин 2-ой һүни американска авиаци Бакчон уездын амгалан һуурин газарнуудта дахин добтолбо.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд дайсанай 2 самолёт унагаажа, 3 самолёдыень гэмтээбэ.

Грецидэ демократическа ажал-ябуулагшадые мүрдэнэ

АФИНЫ, июниин 3. (ТАСС). Асфали (греческэ охранка) Керациниин мэр (Пирейн дэргэдэ) Пацелинакос ба муниципальна соведэй зүүнэй талын 9 гэшүүдые сүүдээр мүрдэхые шиидэбэ гэжэ «Авги» газетэ бэшэнэ. Тэдэнэр бүгэдөөрөө, 1944 ондо коммунистическэ партиин даалгабаряар орон доторхи политическэ ёһо журамда эсэргүү тэмсэһэн, мүн Белояннисые буудан алаха ябадалые болюулха эрилтэ хэһэн, эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессто амаршалгын телеграмма эльгээһэн, 1952 оной ноябрь һарада парламентска һунгалтада бэлэдхэхэ үедэ зүүнэй единэ демократическа партиин (ЕДА) кандидадуудай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэһэн байна.

Кавалла городой мэр гадаадын хэрэгүүдэй министрын телеграфна захиралтаар тушаалһаа гаргагдаа гэжэ газетэ бэшэнэ. Хэдэн үдэрэй урда тээ Кезарианиин (Афинын дэргэдэ) мэр тушаалһаа мүн лэ тиигэжэ гаргагдаһан байна. Арадай һунгаһан хүнүүдые зайлуулхын тула муниципалитедүүдые сэбэрлэхэ талаар үргэн хэмжээтэй операцинууд хэгдэжэ эхилээ гэжэ энэнь гэршэлнэ.

Грецидэ сэнгүүд хүндэрнэ

АФИНЫ. (ТАСС). Энэ оной апрелиин 9-дэ драхмын курсые греческэ правительствын доошолуулһанай һүүлээр, орон дотор промышленна эд бараанай ба эдеэ хоолой сэнгүүд түргэнөөр ургана гэжэ «Элефтерия» газетэ мэдээсэнэ. Пирей городой хүдэлмэришэнэй центрын хүтэлбэри Грециин ажалай министртэ бэшэг эльгээбэ. Апрелиин 9-һөө майн 23 хүрэтэр оливково тоһоной сэн 30 процент, рис—60 процент, мяхан—40 процент, өөхэн —30 процент, керосин—52 процент, арһан—51 процент гэхэ мэтээр хүндэрөө гэжэ тэрэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Грециин ажалай бүгэдэниитын конфедерацида ородог олохон организацинууд хилээмэнэй сэнгые дээшэлүүлхэ гэжэ правительствын хараалһантай дашарамдуулан, премьер Папагосто ба ажалай министр Гонисто протестын бэшэгүүдые эльгээгээ.

Японско сэрэгэй гурбан гэмтэдые сүлөөлхэеэ байна

ШАНХАЙ, июниин 3. (ТАСС). Токийска радиогой дамжуулһанай ёһоор, американска засагаархид Сугамо гэжэ түрмэдэ хаагдаһан японско сэрэгэй үшөө гурбан гэмтэдые сүлөөлхэ гэжэ шиидэбэ гэжэ Вашингтондохи японско посолһоо гадаадын хэрэгүүдэй министерствын абаһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Тиимэ болохолоороо, «эбэй договорой» хүсэндөө ороһоной һүүлээр Холбоото Штадуудай сүлөөлһэн сэрэгэй гэмтэдэй тоо 61 хүн болохо байна.

Кенидэ террор хэгдэнэ

ЛОНДОН, июниин 3. (ТАСС). Найробиһаа (Кени) Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Кенидэхи «аюулгүйн сэрэгүүд» гэдэг июниин 2-то 54 негрнүүдые алаһан ба 16 хүниие шархатуулһан байна. Агентство тэдэниие «террористнууд» гэжэ нэрлэнэ.

МОТОЦИКЛААР СИБИРИИН БА ДАЛЬНА ВОСТОГОЙ ГОРОДУУДАЙ ТҮРҮҮ ҺУУРИИН ТҮЛӨӨ

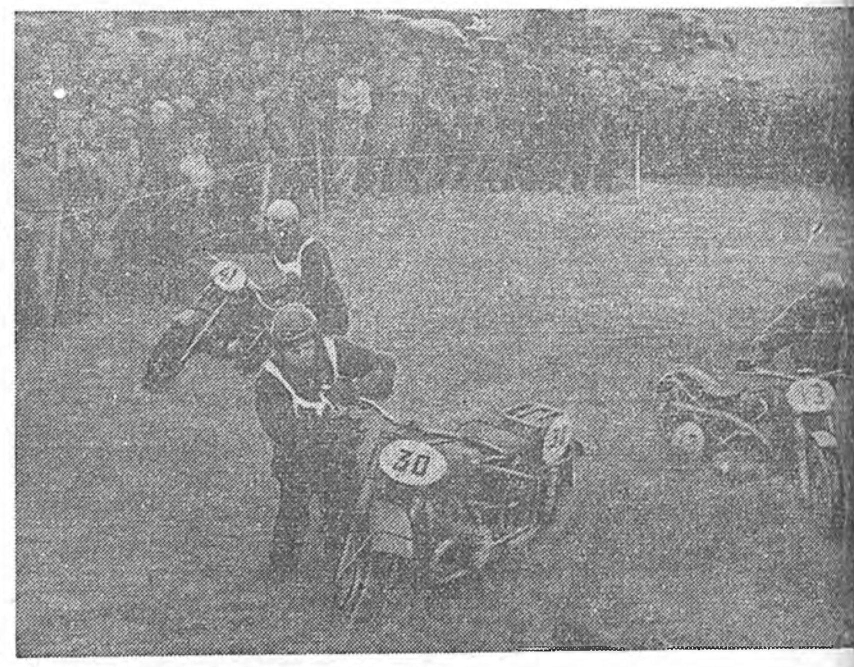

Мүрысөөнэй гурбадахи үдэртэ эрэшүүлэй өөһэд хоорондын мүрысөөн 150 километртэ, эхэнэрнүүдэй —50 километртэ болоо. Мотоциклистнүүд 25 километр утатай талмайе хэдэн удаа тойрожо, бэрхэшээлтэй газарнуудые дабан түрүү һуури эзэлхын түлөө эрид шууд тэмсэһэн байна.

Эгээн түрүүн стартда хүндэ мотоциклтай спортсменүүд, 5 минутын үнгэрөөд байхада хүнгэн мотоциклтайшуул гараа.

Улан-Удын мотоциклист Калинин түрүүшын 20 километртэ түрүүлэн ябаа, теэд тэрэниие Новосибирскын түлөөлэгшэ Новоселов хүсэжэ, түрүүшын 25 километрын тойролгые 3 секундаар уридшалба. Удаадахи 4 тойролгодо Калинин ба Новоселов хоёрой хоорондо шанга мүрысөөн болоо. Эсэстээ Новоселов 1 минута 39 секунда уридшалан 125 километрээ гаталба. Мотоциклетнэ спортоор СССР-эй чемпион, спортын мастер В. Платыч 125 километрые 2 час 7 минута 31 секунда соо гаталжа, гурбадахи һуурида ябаба. Эсэслэлгын 6-дахи тойролго ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Эндэ урид ябаһан спортсменүүдэй хо-рондо шанга тулалдаан болоо.

Дунда шэгнүүртэй мотоцикл- урилдаһан В. Новоселов (Ново- бирск) түрүү, Калинин (Улан-Уд- хоёрдохи, Вебер (Новосибир- гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Хүндэ мотоциклтайшуулай ду- даһаа СССР-эй чемпион, спорт- мастер В. Платыч 150 километ- 2 час 34 минута 33 секунда с- гаталжа, фиништэ түрүүлэн ерэ- Удаадахи һууринуудые Грит- (Новосибирск), Маслов (Ула- Удэ) эзэлһэн байна.

Хүнгэн мотоциклаар урилдаһ- спортсменүүдэй дунда Митро- (Новосибирск) шалгараа, энэ - хэр 150 километрые 2 час 59 ми- та 21 секунда соо гаталаа. Хоёр- хи һуури Левкович (Иркутск), г- бадахиие Касатнин (Владивосто- гэгшэд эзэлһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Стре- никова (Новосибирск) түрүүл- ерээ, удаадахи һууринуудта Н. Ки- лева ба Н. Ягупьева (Улан-Уд- гэгшэд гараа.

Өөһэд хоорондын ба команд- мүрысөөндэ түрүү һууринуу- эзэлэгшэдтэ РСФСР-эй Элүүр- хамгаалгын министерствын, ф- культура ба спортын хэрэгые - хилхэ главна Управлениин дип- муud барюулагдаа.

Новосибирск, Владивосток, Ула- Удын команданууд мотоцикле- спортоор РСФСР-эй түрүү һуур- түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаха - хэ олобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 150 километ- урилдаһан мотоциклистнүүд бурт- уһатай газарые дабажа ябаа (дээрэхи зураг). Мотоцикле- спортоор СССР-эй чемпион, спор- тын мастер В. Платыч 150 кил- метртэ хүндэ мотоциклаар түр- һуури эзэлээ (доодо зураг дээрэ).

Текстнь **А. Игумновай,**
фотонь **С. Доржиевай** ба
В. Шитиковэй.

Слесарь Павел Трифонов

Улан-Удын «Кооптруд» артелиин коллективэй дунда слесарь Павел Еремеевич Трифонов эршэтэ ажалаараа суурхана. Энэ солото слесарь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, түүхэй эд, материал арьбалхын, мүн гаргаһан продукциингаа үные химдаруулхын, электроэнерги болон механизмуудые наринаар ашаглахын түлөө хододоо оролдоно.

Павел Еремеевичын оруулһан рационализаторска дурадхалнуудай ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэһэн, продукциин шанар һайжаруулагдаһан, электроэнерги арьбалагдаһан байна. Жэшээлхэдэ, шатарай хюлгын шарнир дархалха станок хэхэ гэһэн дурадхалынь ажалай бүтээсые 2—3 дахин дээшэлүүлһэн, тэрэнэй шанарые һайжаруулһан байха юм. Модо болбосоруулдаг station станогой 2, 2 киловатт хүсэтэй моторые 0,6 киловатт хүсэтэй моторoор һэлгэжэ, нилээд ехэ электроэнерги арьбалаа. Гадна, үйлэдбэрилдэг продукциин шан- һайжараа. Юуб гэхэдэ, урдань - торой хүсэн ехэдэжэ, нарин заһа- ритай детальда голодоһон гара- байгаа. Мүн хайгдаха модые - ногой патрондо шангаар бүхэл- хайдаг байгаа һаа, мүнөө миил - бяад үйлэдбэрилнэ. Нүхэр Три- новэй энэ дурадхалынь прод- циин шанарые һайжаруулха- гадна, ажалай бүтээсые хоёр - хин дээшэлүүлээ. Бурпромой - ническэ совет эрхим ажалайнь - лөө нүхэр Трифоновтэ 3 мян- ган түхэригэй шан барюулһан бай- на.

Республикын ойн хүндэлэлдэ - гэрһэн социалистическэ мүрысөө- эрхим слесарь Трифонов даалга- ряа 200 процент дүүргэжэ, ажал- эрхим жэшээ харуулаа.

Р. Жигжитов.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00550. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.